

Krilati ujetnik

Zunaj je gosto snežilo. Zasuta vasica je komaj dihala pod toplo sneženo odejo. Jablana na vrtu se je zibala nad plotom kakor mlada nevesta, okrašena z belim cvetjem. Pod streho pred skednjem so brskali trije lačni vrabčki po slami in iskali žitna zrna, ki so ostala po letošnji mlatvi. Janko je stal pri oknu, otiral z dlanjo zapoteno steklo in poželjivo gledal, kako se razmršeni, osiroteli ptički bližajo njegovi pasti. Jankova past je bila iz dveh okroglih začrnelih strešnikov, ki sta bila povezljena drug na drugega. V spodnjem je bila peščica rumenega prosa, zgornji pa je bil lahno podprt z dvema vejicama, tako da sta strešnika zgoraj zijala. Zgornji je bil za pokrov. Ko je eden izmed vrabcev videl proso v pasti, je veselo začivkal in priskakljal, da bi se nazobal. Druga dva sta skakala okoli, a se nista upala približati. Čudno se jima je zdelo in svarila sta svojega tovariša.

»Pazi — tole ima čudno podobo.«

Toda lačni vrabček ju ni slišal. Priskakljal je prav do pasti in začel hlastno zobati. Niti opazil ni, da je z nožico zadel ob klinček. Vejica se je zmaknila in zgornji strešnik je pokril spodnjega. — Vrabček je ostal v temi. Janko je v hiši zakričal in stekel kar v nogavicah ven. Vzel je past s krilatom ujetnikom in jo prinesel v toplo sobo. Skrbno je zaprl vrata in pri-

vzdignil strešnik. Vrabček je glasno začivkal in izletel.

Menil je, da je spet v prostosti ter je naglo zletel kvišku, toda s perotmi je zadel ob strop. Brž je zletel k oknu, začel kljuvati in se zaletavati z glavico v železno mrežo, slednjič pa je utrujen padel na tla. Janko ga je vzel v roke.

»Zdaj sem te pa ujel«, je rekel, »takoj poiščem škarje, pristrižem peroti in potem bomo videli, kako boš letal«.

»Počakaj malo, da se vrne mama«, je grozil vrabčku, »dala mi bo škarje«.

Vtaknil je ptička za srajco, sedel k oknu in se zamislil.

»Tik, tik, tik« — je bilo Jankovo srce.

»Kdo neki tolče?«, je vprašal vrabec.

»Jaz,« je odgovorilo srce.

»Pa kdo si ti?«

»Jankovo srcece.«

»Ali veš,« je dejal vrabček, da mi hoče Janko pristriči peroti?«

»Ah, tale Janko, kaj vse uganja ta deček!« je globoko vzdihnilo srce.

»Ali mi moreš pomagati?«

»Ne morem,« je reklo srce, »ker ima Janko vato v ušesih in če bi govorilo, me ne bi slišal. Toda poprosim sen.«

Večerilo se je. Vasica je polagoma izginjala v nastajajoči sivi temi. Nevidni sen je tiho stopil pred dečka in ga poščegetal po vekah.

Srce ga je poklicalo in mu pripovedovalo, kaj hoče Janko storiti.

»Kaj ne, da boš pomagal vrabčku,« je prosilo.

»Dobro«, je prav tiho zašepe-tal sen in zaprl Janku oči.

Deček je pri priči zaspal. Sanjalo se mu je, da hodi po snegu. Šel je bos po ozki, krivi stezi v velik, star gozd. Rad bi se bil za kaj pri-jel, da bi se odpočil, roke si je ogrel, toda ni imel niti koščka kruha, niti ni bilo ognja v belem, zasneženem gozdu.

Hipoma je stala pred njim — bog ve, kje se je vzela — majhna, rdeča bajtica. Na strehi je bil dimnik in kadilo se je iz njega. Pred bajtico je stalo veliko leseno korito — podprto kakor past. Pod koritom je uzrl krožnik. Na krožniku celo pe-

čeno pišče, nekoliko zarumenelo. Zraven piščeta narezan bel kruh. Janko ni dolgo pomišljal, počepnil je pod korito in iztegnil roko. Komaj se je dotaknil kruha, se je korito poveznilo in ga pokrilo. Deček je začel kričati. Iz rdeče bajtice je prišla belolasa starka. Dvignila je korito, prijela Janka za roko, mu pogledala v oči in zakričala:

»Aha, to si ti, ki loviš male vrabčke v past in jim s škarjami strižeš peroti? Čakaj, te že naučim!«

Vlekla ga je v bajto, snela z zidu velikanske škarje, narejene iz dveh krivih sabelj.

»Kaj mi hočeš storiti?« je vprašal Janko in trepetal kakor list.

»Odrežem ti roke, ki so hotele neoboroženemu vrabčku pristriči peroti.«

»Ne, ne, ne —«, je kričal Janko na vse grlo.

Prebudil se je in se ozrl okrog sebe. Nikogar ni videl. Sam je bil v temni sobi z vrabcem za srajco. Dolgo si je mel zaspane oči. Potem je vzel vrabca izza stajce, ga nesel nežno v dlani, odprl okno in ga spustil ven.

Vrabček je zletel in izginil v hladni, zimski večer.

(Prevedel dr. Fran Bradač.)

Kje je nastal klobuk?

Nesporno v Egiptu, zakaj od tam imamo poročila o klobukih že iz leta 4000 pred Kristom. Klobuki so bili takrat zelo visoki in okrašeni z znaki nosilcev: s kačo, zverjo, bikom — bili so torej ne samo pokrivalo, temveč tudi znak družabnega dostojanstva. V Rimu so dobivali klobuk sužnji v znak, da jim je njihov gospodar podaril prostost. Šele za časa cesarja Kaligule so

se pojavili klobuki na glavah rimskih senatorjev. Prvi cilinder se je prikazal leta 1797. in je povzročil pravcato vstajo v Londonu: njegov nositelj Hetherington je moral plačati 500 liber kavcije za jamstvo, da se nikoli več ne pojavi v cilindru na ulici. Vzlic temu pa je cilinder zmagal. Še pred svetovno vojno je bil zelo v čišlih. Možem sta zadostovala dva klobuka za vse življenje. Na deželi celo samo eden. Danes pa veljaš za varčnega, če nosiš en klobuk dve sezoni.